

“ASAN pe??” layihəsi bu sahənin dirçəlməsində xüsusi əhəmiyyətə malikdir

Dünyada texniki peşə təhsili ümumi təhsilin tərkib hissəsi olmaqla ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına töhfə verən aparıcı sahələrdən biri kimi dəyərləndirilir. Çünki keyfiyyətli texniki peşə təhsili fərdin peşəkar sahədə elmi-texnoloji biliklərini genişləndirir.

Bununla belə qədar dövlət siyasəti və peşə təhsilinin inkişafına istiqamətli nəzərdə tutulan tədbirlərin hələlik həyata keçirilməsinə yerli və beynəlxalq mərkəz bazarndakı dəyişikliklərə müvafiq reaksiya verməsinə imkan yaranır.

Azərbaycan müstəqilliyini elan etdikdən sonra sovet imperiyasının dağılması ilə belə qədar ortaya çıxan bir çox problemlərlə qarşı-qarşıya qaldı. Bunlardan biri də peşə təhsili verən məktəblərin ləğvi, edilməsi və ya profilini dəyişməsi idi. Bununla belə son illərdə get-gedə ölkədə texniki peşə təhsili sisteminə maraq azaldı. Lakin dövlət tərəfindən görülən müvafiq tədbirlər sayəsində bu sahədə vəziyyət ildən-ilə yaxşılaşmağa doğru dəyişir.

Hökumət bu istiqamətdə siyasətini təbiiq etməklə ilk texniki peşə təhsili sisteminin idarə edilməsi prosesinin təkmilləşdirilməsi üçün Prezident İlham Əliyev 20 aprel 2016-cı il tarixdə Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin yaradılmasına haqqında fərman imzaladı. Bu yeni təhsil müəssisəsi sayəsində regionlarda eyni ixtisaslar üzrə təhsil verən ilkin texniki peşə təhsili müəssisələrinin sayının artırılmasına əsas təminatlar, eyni zamanda regional, sosial və iqtisadi inkişaf perspektivlərini nəzərdə tutaraq mövcud fondlardan, maddi-texniki təminatdan və texniki sahə üzrə təhsil almaq imkanlarından daha səmərəli istifadə etməklə ilkin texniki peşə təhsili müəssisələrinin sayının artırılmasına diqqətə diqqət. Hazırda ölkədə 114 ilk peşə ixtisas təhsili müəssisəsi var. Bunlardan 45-i peşə liseyi, 61-i məktəp (8-i cəzaçəkmə müəssisələrinin tərkibində), 2-si tədris mərkəzidir. Peşə təhsili müəssisələrində 6-sı isə alonlu rayonlarda yerləşdiyi üçün onların fəaliyyətində dəyişikliklər. Ümumiyyətlə, respublikanın ilk peşə ixtisas təhsili müəssisələrində 126 peşə üzrə təqribən 24000 əgirdə təhsil alır. İlk peşə ixtisas təhsilinin müddəti 1 ildən 3 ilə qədərdir.

Effektiv peşə təhsili üçün strateji hədəflər müəyyənləşdirilib

Bu gün inkişaf etməklə ölkədə məzunların 40-60 faizi ümumi orta təhsildən sonra ilkin texniki peşə təhsili müəssisələrində daxil oldu. Halda, Azərbaycan üçün bu göstərici 11 faizdir. Bütün bunların nəzərə alınaraq Azərbaycan peşə təhsili və təlimi sisteminin strateji hədəfləri müəyyənləşdirilib. Belə ki, Prezident İlham Əliyev 6 dekabr 2016-cı il tarixli fərmanla il “Azərbaycan Respublikasında peşə təhsili və təliminin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi”ni təsdiq edib. Səndə peşə təhsili və təlimi sahəsində dünyada mövcud meyillərin nəzərə alınmaqla ölkədə mərkəz bazarın tələblərinə uyğun təhsil proqramları təsəvvürə gətirilib. Səndə ixtisaslı kadrlar hazırlayan peşə təhsili sisteminin inkişaf etdirilməsi məqsədli çeviklik və integrasiya prinsipləri təsəvvürə gətirilib. Səndə peşə təhsili və təlimi sektoru üzrə 2020-ci ilədək strateji baxış 2025-ci ilədək olan dövr üçün uzunmüddətli baxış və 2025-ci ildən sonrakı dövr üçün baxış müəyyənləşdirilib. Götürülən peşə təhsili və təlimi sistemin integrasiyası, nəticələrə əsaslanan güclü maliyyə təminatı sisteminin yaradılması, məqsədlə peşə inkişaf proqramları, nəticələrə əsaslanan sektorlar üzrə spesifik proqramların yaradılması, peşə təhsili və təlimi üzrə hədəflərin ləğv olunması, nəticələrə əsaslanan vasitələrin təbiiqə təsəvvürü məqsədlərdir.

“ASAN peşə” bu il bütün Azərbaycanı əhatə edib

Peşə təhsili ilə bağlı digər sevinciklərdən qədar odur ki, bu sahədə nəzərdə tutulan Azərbaycan brendi kimi dünyaya təsəvvürə gətirilib. Belə ki, “ASAN peşə” layihəsi çərçivəsində ilk peşə ixtisas təhsili almaq istəyən qeydiyyat 2016-2017-ci illərin ilində nəticələri nəzərdə tutulan “ASAN xidməti” mərkəzlərində aparılır. Təhsil

Nazirliyi ilə "ASAN xidmət" arasındakı fərqlər qərarçılarında hazırlanmış layihə ilk növbədə pilot olaraq Bakı və Gəncə şəhərində reallaşdırılacaq. Ötən tədris ilində Bakı şəhərindəki 27 ilk peşə ixtisas təhsil müəssisəsində 4411 əgirdə, Gəncə şəhərindəki 6 ilk peşə ixtisas təhsil müəssisəsində isə 680 əgirdə qəbul olunub. Peşə ixtisas məktəblərində əgirdə qəbulu bu il də "ASAN xidmət" mərkəzlərində çox uşurla həyata keçirilib. Bu il sözügedən layihənin miqyası daha da genişlənib. Belə ki, layihə bu tədris ilində bütün Azərbaycanı əhatə edib. Yaxşı hal budur ki, ötən ilki qəbulda sənədlər verənlərin 25 faizində çoxunun orta bal göstəricisi 4-dən yuxarı olub. Bu isə o deməkdir ki, həmin gələcək təkcə ilk peşə ixtisas müəssisəsində deyil, orta ixtisas və ali təhsil müəssisələrində də qəbul olara bilər.

"ASAN xidmət" mərkəzlərinin fəaliyyət göstərmədiyi şəhər və rayonlarda yerləşən dövlət ilk peşə ixtisas təhsil müəssisələrində sənədlər vermək istəyən şəxslərin isə istənilən "ASAN xidmət" və müvafiq təhsil müəssisələrində müraciət etmə imkanları olub. Artıq 2017-2018-ci tədris ili üzrə "ASAN peşə" layihəsi qərarçılarında ilk peşə ixtisas təhsil müəssisələrində sənədlər qəbulu barədə çatıb. 1-22 avqust tarixlərində keçirilən birinci mərhələdə 8651 nəfər ilk peşə ixtisas təhsil müəssisələrində qəbul olunub. "ASAN peşə" layihəsi üzrə boş qalan yerlərdə lavə ixtisas seçiminə isə avqustun 28-dən 28-dən start verilib. Proses sentyabrın 11-də davam edib. Bu mərhələdə 3033 nəfər ilk peşə ixtisas təhsil müəssisələrində qəbul olunub. İlk peşə ixtisas təhsil müəssisələrində rizə qəbulu "ASAN xidmət" mərkəzlərinin və müvafiq təhsil müəssisələrinin sənədlər qəbulu komissiyalarında ödənişsiz formada həyata keçirilib. Sənədlər qəbulunda 10 min 277 nəfər qeydiyyatdan keçib. Boş qalan yerlərdə lavə ixtisas seçimi prosesi sentyabrın 11-də davam edib. Bu proses birinci mərhələdə iştirak edənlər yəni, ilk peşə ixtisas təhsil müəssisələrində qəbul olunmaq istəyən digər şəxslər də qatılmalıdır.

Layihənin məqsədi obyektivlikdir

Xatırladaq ki, ötən tədris ilində nəzərdə tutulmuş layihənin məqsədi dövlət ilk peşə ixtisas təhsil müəssisələrində qəbulun rahatlaşdırılması və obyektivliyini təmin etməkdir. Həmin layihəni istiqamətdə siyasətlərin artması və ilk peşə ixtisas təhsil müəssisələrində əgirdə qəbul prosesində subyektiv amillərin aradan qaldırılması məqsədlərində xidmət edir.

Beləliklə, bu məsələdə siyasətə əsasən Azərbaycanın texniki peşə təhsil sahəsinin imicini tam dəyişmək bu sahə üçün təkmilləşdirilməsi hüquqi və iqtisadi siyasətlərin, eləcə də tədris siyasətlərinin yaradılması nəzərdə tutulur. Bura Bura dövlət və özəl sektor arasındakı fərqlər əsaslanan idarəetmə sistemi, ilkin texniki peşə təhsil müəssisələrində kolleclərinin sənədləşdirilməsi və bəzi ilkin texniki peşə təhsil sisteminin yeni iqtisadi model siyasətində maliyyəni dəxildir. Eyni zamanda texniki sahədə daha yaxşı yetiştirilməsi müəllimlərin olması Azərbaycanın mərkəzi bazarının tələblərinə cavab verən və ölkənin iqtisadi ehtiyaclarına ödəməyə qadir olan təhsil iqtisadi qüvvəsinin meydana gəlməsi üçün nəticəli tədbirlərdir.

["Azərbaycan" qəzeti](#)